

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-871

12.8.2026

If Skadeforsikring NUF

Bygning - innbo (kombinert)

Erstatning under bygningsforsikring for løsnet takpanel – plutselig skade?

Sikrede meldte skade under sin bygningsforsikring etter at takpanel i stua falt ned. Sikrede krevde erstatning for plutselig skade. Takst ble innhentet, og denne uttalte at panelet hadde løsnet fordi det hadde beveget seg som følge av endringer i luftfuktighet. Foretaket avviste dekning med henvisning til taksten fordi det mente årsaken til at panelet løsnet var temperatursvingninger over en lenger periode, og at skaden derfor ikke var plutselig. Sikrede var uenig, og viste til at panelet falt ned i løpet av noen sekunder og derfor måtte anses som en plutselig skade. Nemndas flertall kom til at skaden var dekningsmessig. Flertallet la til grunn at skaden oppstod plutselig, og at unntak for tæring og svak konstruksjon ikke kom til anvendelse.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under bygningsforsikring for løsnet takpanel.

Sikrede har bygningsforsikring som ifølge pkt. 4.7 dekker andre «plutselige og uforutsette skader» enn dem omhandlet i øvrige vilkårspunkter. Forsikringen har unntak for:

Skade som skyldes setninger, latente spenninger i bygningen, jordtrykk, utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, materialfeil, rust, korrosjon, annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon.

Sikrede meldte 28.2.25 fra til foretaket om skade inntruffet dagen før. Foretaket har notert følgende forklaring:

taket/takplater i stua falt ned. Ft fikk sjokk da de satt i stua. Ft vet ikke hvordan dette har skjedd eller årsak. Vært på loftet og ser ingen vannskade.. Takplater er fra byggeår 1975.

Foretaket rekvirerte befaring 28.2.25. Skaderapporten har følgende omtale av skadeårsaken:

Grunn til at panel løsnet antas å være at paneler har beveget seg pga endringer i luftfuktighet pga frysing r/f osv.

Rapporten har følgende omtale av tidsforløpet:

Skade vurderes til en plutselig oppstått hendelse. Kunde hadde ikke sett endringer på panel før hendelse. Kunde hørte ett lite smell når de satt å så på tv. Før panel raste ned på gulv og møbler.

Skadeomfanget ble videre beskrevet slik:

Her har store deler av takpanel løsnet fra bjelkelag. På besiktigelse lå store områder av panel på gulv. Her må hele himling skiftes ut.

Foretaket vurderte saken 4.3.25 og avslo kravet fordi:

Årsak til skaden er trolig endring av luftfuktighet som over tid har forårsaket at takpanel plutselig falt ned fra sine fester.

Unntatt i forsikringer er skaden som skyldes setninger, latente spenninger i bygningen, jordtrykk, utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, materialfeil, rust, korrosjon, annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon.

Saken ble brakt inn for Finansklagenemnda 2.2.26.

Sikrede krever dekning for skade på panel og anfører at det var plutselig for ham at takpanelet falt ned. Dette skjedde i løpet av ca. ti sekunder, og sikrede har ikke merket endringer i innvendig tak i stue siden huset ble bygget i 1975.

Foretaket avviser ansvar og anfører at årsaken til skaden er endring av luftfuktighet over tid. Slike temperatursvingninger skjer over en lenger periode, og medfører til slutt svekket innfesting og at platene løsner. Dette er ikke en plutselig skade.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig under bygningsforsikringen for at takplatene løsnet.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Borgar Sandvik, bemerker:

Flertallet mener sikrede må gis medhold.

Sikrede har bygningsforsikring som ifølge pkt. 4.7 dekker andre «plutselige og uforutsette skader» enn dem omhandlet i øvrige vilkårpunkter. Forsikringen har unntak for:

Skade som skyldes setninger, latente spenninger i bygningen, jordtrykk, utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, materialfeil, rust, korrosjon, annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon.

Formuleringen «plutselig» betyr at skaden oppstår raskt i motsetning til over tid, men sier ingenting om hvor fort skaden må oppstå. Nemnda har som et utgangspunkt lagt til grunn at skade som skjer i løpet av én dag, er plutselig. I høyesterettsdom HR-2024-2040-A uttaler førstvoterende følgende om uttrykket:

Uttrykket 'plutselig' betyr at skaden skjer fort, med lite eller intet forvarsel, se Bull og Wilhelmsens Forsikringsrett side 250. Det er i langvarig nemndspraksis lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom én dag eller 12 til 13 timer faller innenfor uttrykket 'plutselig', mens skader som utvikler seg over lengre tid, faller utenfor, se FinKN-2024-723. (avsnitt 53)

Den langvarige nemndspraksisen som Høyesterett her viser til er blant annet FinKN 2017-375, 2019-1006 og 2020-640.

Skaderapporten uttaler at panelet løsnet fordi «paneler har beveget seg pga endringer i luftfuktighet pga fyring rf% osv.» og videre at:

Skade vurderes til en plutselig oppstått hendelse. Kunde hadde ikke sett endringer på panel før hendelse. Kunde hørte ett lite smell når de satt å så på tv. Før panel raste ned på gulv og møbler.

Foretaket har i ettertid forklart at taket var festet med clips som gir panelet mulighet til å bevege seg ved svingninger i temperatur og fuktighet. Disse bevegelsene over tid fører til at innfestingen blir svakere og svakere før innfestingen til slutt svikter og takplatene faller ned. Takplatene løsner dermed gradvis før innfestningen til slutt svikter. Foretaket mener dette er parallellt med Høyesteretts vurderinger i HR-2024-2040 A avsnitt 72:

I vår sak kan denne tilnærmingen etter mitt syn ikke føre frem. Sammenbruddet av løpehjulskammeret var, slik jeg forstår det, en videreutvikling av den samme gradvise skadeutviklingen. Selve sammenbruddet av kammeret fremtrer ikke som plutselig når det sees i lys av den forutgående skadeutviklingen som kammeret var blitt utsatt for. Jeg kan da ikke se at det er riktig å skille ut den siste – og kortvarige – fasen i hendelsesforløpet som en særskilt skadehendelse som skal bedømmes løsrevet fra den tidligere skadeutviklingen. Etter mitt syn må den gradvise skadeutviklingen og de suksessive skadene som løpehjulskammeret ble påført, vurderes i sammenheng og som en helhet i relasjon til forsikringsvilkåret

Flertallet er ikke enig i at situasjonen her er parallell til sammenbruddet i løpehjulskammeret i dommen. Flertallet forstår foretakets beskrivelse slik at innfestingen ble svakere over tid, men det er ikke hevdet at innfestingen ble skadet. Flertallet forstår saken videre slik at heller ikke platene var skadet før de falt ned, men løsnet over tid. Skaden skjedde i så fall da panelet falt ned. I saken med løpehjulskammeret besto skadeutviklingen i at bolter rustet og førte til rust i andre deler av kammeret. Her var det derfor en kontinuerlig skadeutvikling som startet med rustskader i boltene. Om taket hadde vært festet med spiker som rustet i stykker og panelet dermed glapp, hadde man hatt en skadeutvikling som var parallell med HR-2024-2040 A, men slik saken er opplyst var det ikke tale om en kontinuerlig skadeutvikling i forkant. Forskjellen ligger i at rust i seg selv utgjør en fysisk skade slik at skadeutviklingen starter allerede ved utviklingen av rust, mens det ikke er anført at det var noen skade i form av negativ fysisk innvirkning på clipsen i denne saken. Da er det heller ikke skjedd noen «skadeutvikling» før panelet faller ned.

Flertallet viser til unntak for annen tæring og svak konstruksjon. Dette er ikke påberopt av foretaket, som har bevisbyrden for at unntaket kommer til anvendelse. Foretaket har ikke fremlagt noen sakkyndig uttalelse om at konstruksjonen med clips utgjorde en «svak konstruksjon». Flertallet forstår videre uttrykket «annen tæring» som gradvis nedbryting på samme måte som korrosjon, som innebærer at materialet må være brutt ned i form av negativ fysisk innvirkning. Flertallet kan derfor ikke se at dette unntaket kan anvendes her.

Nemndas mindretall, Trine Vøien, bemerker:

Mindretallet har kommet til et annet resultat.

Mindretallet er av den oppfatning at forsikringens unntak for annen tæring og/eller svak konstruksjon må komme til anvendelse.

I denne saken er det på det rene at takpanelet og klipsene ble montert i byggeåret 1975. Mindretallet legger til grunn at panel og klips til sammen utgjør en konstruksjon – takkonstruksjon. Det er videre ubestridt at treverk er et levende materiale som utvider seg og trekker seg sammen i takt med endringer i luftfuktighet, oppvarming og fyring. Når taket har vært utsatt for disse svingningene gjennom 50 år, har materialbevegelsene gradvis og umerkelig utvidet klipsene, trettet ut materialet og svekket innfestingen millimeter for millimeter. Mindretallet kan ikke se at det er en avgjørende forskjell på at en bolt rustet i stykker og at en mekanisk klipsinnfesting gradvis utvides og mister spenningen over tiår på grunn av klimatiske svingninger. Begge deler utgjør en gradvis og kontinuerlig prosess over tid, som i begge tilfeller medfører at festeegenskapene blir borte slik at takpanelet faller ned.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).